

Fordonslag m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2001/02:130 Fordonslag m.m. och tre följdmotioner.

En motion om en avreglering av fordonskontrollen m.m. avstyrks med hänvisning bl.a. till riksdagens tidigare ställningstagande i frågan. Med anledning av två motioner föreslår utskottet ett tillkännagivande om regler för att underlätta verksamheten med amatörbyggda och ombyggda fordon.

Utskottet ansluter sig till regeringens uppfattning om behovet av en förenkling och modernisering av regelverket på fordonsområdet. De av regeringen framlagda lagförslagen, som avses träda i kraft den 1 maj 2003, tillstyrks av utskottet med två redaktionella ändringar.

I betänkandet finns en reservation (m, kd, fp).

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Redogörelse för ärendet.....	6
Utskottets överväganden	8
Avreglering av fordonskontrollen.....	8
Motionen	8
Bakgrund	8
Tidigare behandling i riksdagen	9
Utskottets ställningstagande	10
Bestämmelser om amatörbyggda och ombyggda fordon.....	10
Motionerna	10
Bakgrund	11
Utskottets ställningstagande	12
Lagförslagen.....	13
Regeringens förslag	13
Utskottets ställningstagande	14
Reservation.....	15
Avreglering av den allmänna fordonskontrollen m.m. (m, kd, fp)	15
Bilaga 1	
Förteckning över behandlade förslag.....	17
Propositionen.....	17
Följdmotioner	17
Bilaga 2	
Regeringens lagförslag	19
1. Förslag till fordonslag.....	19
2. Förslag till lag om ändring i lagen (1971:965) om straff för trafikbrott som begåtts utomlands.....	27
3. Förslag till lag om ändring i lagen (1975:88) med bemyndigande att meddela föreskrifter om trafik, transporter och kommunikationer	28
4. Förslag till lag om ändring i bilskrotninglagen (1975:343).....	30
5. Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100).....	31
6. Förslag till lag om ändring i polislagen (1984:387).....	33
7. Förslag till lag om ändring i fordonsskattelagen (1988:327).....	35
8. Förslag till lag om ändring i lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon.....	36

9. Förslag till lag om ändring i yrkestrafiklagen (1998:490).....	37
10. Förslag till lag om ändring i lagen (1998:492) om biluthyrning	38
11. Förslag till lag om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister	39
12. Förslag till lag om ändring i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner.....	42

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Avreglering av den allmänna fordonskontrollen m.m.

Riksdagen avslår motion 2001/02:T69.

Reservation (m, kd, fp)

2. Amatörbyggda och ombyggda fordon

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om regler för att underlätta verksamheten med amatörbyggda och ombyggda fordon. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2001/02:T70 och 2001/02:T71.

3. Fordonslag m.m.

Riksdagen antar regeringens förslag till

- a) fordonslag,
- b) lag om ändring i lagen (1971:965) om straff för trafikbrott som begåtts utomlands,
- c) lag om ändring i lagen (1975:88) med bemyndigande att meddela föreskrifter om trafik, transporter och kommunikationer,
- d) lag om ändring i bilskrottningslagen (1975:343) med den ändringen i 18 § andra stycket att ordet *beskattningsmyndigheten* ersätts med ordet *avgiftsmyndigheten*,
- e) lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
- f) lag om ändring i polislagen (1984:387),
- g) lag om ändring i fordonsskattelagen (1988:327),
- h) lag om ändring i lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon,
- i) lag om ändring i yrkestrafiklagen (1998:490),
- j) lag om ändring i lagen (1998:492) om biluthyrning,
- k) lag om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister med den ändringen i 13 § 4 att ordet *fordonslagen* föregås av ordet *i*,
- l) lag om ändring i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner.

Därmed bifaller riksdagen delvis proposition 2001/02:130.

Stockholm den 14 maj 2002

På trafikutskottets vägnar

Monica Öhman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Monica Öhman (s), Sven Bergström (c), Anders G Högmark (m), Jarl Lander (s), Hans Stenberg (s), Johnny Gylling (kd), Tom Heyman (m), Krister Örnfjäder (s), Lars Björkman (m), Monica Green (s), Inger Segelström (s), Stig Eriksson (v), Tuve Skånberg (kd), Mikael Johansson (mp), Kenth Skårvik (fp), Jan-Evert Rådström (m) och Sture Arnesson (v).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlas

dels proposition 2001/02:130 Fordonslag m.m.,

dels tre motioner som väckts med anledning av propositionen.

Skrivelser med synpunkter på kommande fordonslag har tillställts utskottet av dels Det Norske Veritas Inspection AB, Stockholm, dels Jörgen Christensen m.fl., Stockholm.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till dels en ny fordonslag, dels ändringar i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner, dels vissa följdändringar. Det huvudsakliga syftet med förslagen är att förenkla och modernisera regelverket på fordonsområdet.

Fordonslagen innehåller grundläggande bestämmelser om kontroll av fordon, kontroll av fordons last, vägkontroll av färdskrivare och taxametrar samt om den verksamhet som bedrivs av besiktningsorganen på fordonsområdet. De typer av kontroll av fordon som regleras i lagen är

- Typgodkännande
- Registreringsbesiktning
- Mopedbesiktning
- Lämplighetsbesiktning
- Kontrollbesiktning
- Flygande inspektion
- Annan kontroll genom polisman

I lagen regleras vidare vilka befogenheter den som utför de olika kontrollerna har, såsom rätt att stoppa fordon samt rätt till tillträde till dessa och till lokaler och andra platser där fordon finns. I lagen finns dessutom bestämmelser om de åtgärder, t.ex. körförbud eller föreläggande om ny besiktning, som kan bli följden av att ett fordon inte godkänns vid en kontroll.

Fordonslagen ersätter lagen (1994:2043) om vissa besiktningsorgan på fordonsområdet. Bestämmelserna i den lagen återfinns i det närmaste oförändrade i fordonslagen. Den tillsyn som Styrelsen för teknisk ackreditering och teknisk kontroll (SWEDAC) utövar över besiktningsorganen har dock förtydligats i den nya lagen.

Slutligen finns i lagen bestämmelser om straff och överklagande samt myndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer

att meddela ytterligare föreskrifter om bl.a. kontroll av fordon samt föreskrifter om fordons beskaffenhet och utrustning. Straffet för den som hindrar en kontroll skärps från penningböter till böter. Enligt huvudregeln skall beslut enligt lagen överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

I lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner föreslås vissa justeringar av fordonsdefinitionerna i syfte att modernisera dem och bättre anpassa dem till EG:s regelverk.

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2003.

Utskottets överväganden

Avreglering av fordonskontrollen

Utskottets förslag i korthet

Enligt utskottets uppfattning saknas skäl att avreglera den allmänna fordonskontrollen. Motionsyrkanden om ett upphävande av det s.k. bilprovningsmonopolet m.m. avstyrks följaktligen. *Jämför reservation (m, kd, fp).*

Motionen

En avreglering av den allmänna fordonskontrollen krävs i motion T69 av Anders G Högmark m.fl. (m). Regeringen kritiseras för att den säger sig vilja renodla lagstiftningen samtidigt som den i lagen särskilt utpekar vilka som skall vara besiktningsorganen och fastslår deras respektive kontrollområden med ensamrätt. Att i lag göra sådana preciseringar är att göra besiktningsverksamheten stelbent och användarovänlig. Enligt motionärernas mening hade det varit lämpligare att omarbetningen av lagstiftningen syftat till en avreglering av all fordonskontroll; detta skulle medföra fördelar för ägare av såväl privata fordon som av yrkesfordon. De anser att avregleringen bör genomföras genom ackreditering av fler aktörer, vilka därigenom kan konkurrera om uppdrag inom samma kontrollområden.

På motsvarande sätt bör även kontrollbesiktningen av motorredskap avregleras, anför det i motionen. Motionärerna återoppar kritiken i remissammanhang från två av besiktningsorganen, Svensk Maskinprovning (SMP) och Det Norske Veritas Inspection AB (DNV), och som sammanfattningsvis går ut på att de inte anser att lagens uppdelning av kontrollområden mellan dessa båda besiktningsorgan är motiverad.

Bakgrund

Kontrollbesiktning är en av de sju kontrollformer för fordon, som regleras i förslaget till fordonslag. Periodisk kontrollbesiktning är obligatorisk för de flesta motordrivna fordon och släpfordon. Det huvudsakliga syftet med besiktningen är att kontrollera att beskaftenhet och utrustning hos ett fordon som är i bruk uppfyller föreskrivna krav i fråga om trafiksäkerhet och miljö.

De besiktningsorgan som enligt hittillsvarande bestämmelser – liksom enligt förslaget till fordonslag m.m. – har ensamrätt att utföra kontrollbesiktning är följande tre.

AB Svensk Bilprovning (Bilprovningen), som bildades år 1963, har som huvudsaklig verksamhet att utföra obligatorisk kontroll- och registreringsbesikt-

ning av motorfordon och andra i lagen preciserade fordon såsom släpfordon och traktorer som utgörs av ombyggda bilar. Bilprovningen samägs av staten, motorbranschens organisationer och bilförsäkringsföretagen. Statens ägarandel är 52 %.

Förutom kontrollbesiktning bedriver Bilprovningen viss konkurrensutsatt verksamhet; denna är avgränsad genom att den bedrivs i dotterbolag. Inkomster från monopolverksamheten får inte användas inom den konkurrensutsatta verksamheten.

Vid Bilprovningens 177 besiktningstationer utförs ca 5,3 miljoner förrättningar per år. År 2001 uppgick koncernens omsättning till 1 239 miljoner kronor att jämföra med 1 165 miljoner kronor året dessförinnan. Resultatet efter finansiella poster uppgick till – 99 miljoner kronor; år 2000 var resultatet – 43 miljoner kronor.

AB Svensk Maskinprovning (SMP) genomför besiktning såväl från arbetarskydds- som trafiksäkerhetssynpunkt av mobila maskiner såsom traktorer, motorredskap m.m. Undantagna är dels traktorer som utgörs av ombyggda bilar, dels motorredskap klass I som är inrättade som mobilkranar.

Det Norske Veritas (DNV), med verksamhet inom bl.a. skeppsklassificering, förvärvade från staten år 1999 SAQ Kontroll Aktiebolag som tidigare var besiktningorgan för sådana motorredskap klass I som är inrättade som mobilkranar. Besiktningverksamheten bedrivs härefter under firma *Det Norske Veritas Inspection AB*.

Tidigare behandling i riksdagen

I propositionen lämnas (s. 88–89) en kort historik om fordonskontrollens organisation. Bland annat hänvisas till riksdagens beslut hösten 1996 som gick ut på att Bilprovningens monopol i fråga om kontrollbesiktningar skulle bibehållas (prop. 1996/97:1 utg.omr. 22, bet. 1996/97:TU1, rskr. 1996/97:115).

Senaste gången som riksdagen behandlade frågan om fordonskontrollen m.m. var våren 2001; ärendet hade aktualiserats genom dels Riksdagens revisorers förslag om Bilprovningen, fordonskontrollen och trafiksäkerheten (2000/01:RR9), dels ett antal motionsyrkanden. I sitt av riksdagen godkända betänkande (bet. 2000/01:TU14, rskr. 2000/01:250–251) anförde utskottet att riksdagens beslut år 1996 skulle ligga fast. Motionsyrkanden (m, kd och fp) om ett upphävande av bilprovningensmonopolet avslogs därmed. I fyra avseenden gjorde riksdagen tillkännagivanden till regeringen. Tyngdpunkten i Bilprovningens effektivitetsmätningar borde enligt riksdagen ligga på jämförelser mellan stationer. Vidare borde SWEDAC:s tillsynsansvar för Bilprovningens verksamhet ses över. Bilprovningens konkurrensutsatta verksamhet borde avgränsas genom en förbättring av bolagets underlag för kostnadsfördelning och prissättning. Slutligen anslöt sig riksdagen till revisorernas förslag om att ägarstyrningen i bolaget borde utvecklas.

Utskottets ställningstagande

Som nyss redovisats beslutade riksdagen hösten 1996 att Bilprovningens monopol i fråga om kontrollbesiktningar skulle bibehållas. Trafikutskottet anförde i detta sammanhang att en omreglering av kontrollbesiktningen inte fick leda till att trafiksäkerheten, miljön eller servicen försämrades eller till att kostnaderna ökade. Intresset av att främja en hög trafiksäkerhet, en god miljö och en regional balans talade för en fortsatt ensamrätt för AB Svensk Bilprovning att utföra kontrollbesiktningar, menade utskottet. I likhet med regeringen underströk utskottet vikten av att verksamheten uppnådde minst samma kravnivå som gällde för övriga aktörer på provnings- och kontrollmarknaden. Våren 2001 sade sig utskottet vidhålla sin uppfattning om hur den periodiska kontrollbesiktningen borde vara organiserad och var därför inte berett att förorda en förändring av den innebörd motionärerna hade föreslagit. Utskottet anser att det inte heller nu har framkommit skäl som ger anledning till ett ändrat ställningstagande från riksdagens sida.

Vad gäller förslaget om en avreglering av kontrollbesiktningen av motorredskap, som ju utgör en del av den allmänna fordonskontrollen, gör utskottet samma bedömning som regeringen (prop. s. 90 f.), nämligen att det inte finns skäl att ändra de kontrollområden som de tre besiktningsorganen för närvarande ansvarar för.

Med hänvisning till det anförda avstyrks motion T69 (m).

Bestämmelser om amatörbyggda och ombyggda fordon

Utskottets förslag i korthet

Med anledning av två motioner föreslår utskottet ett tillkännagivande om regler för att underlätta verksamheten med amatörbyggda och ombyggda fordon.

Motionerna

I motion T70 av Johnny Gylling m.fl. (kd) anfördes att det i förslaget till fordonslagstiftning saknas väsentliga delar, nämligen sådana som särskilt berör regler om amatörbyggda och ombyggda fordon. Typiskt för dessa slags fordon, sägs det, är att de oftast körs korta sträckor och visas upp på mässor och utställningar. Fordonen vårdas ömt, förvaras stöldsäkert och är sällan inblandade i trafikolyckor. Enligt motionärerna är det visserligen svårt att bedöma hur många sådana slags fordon det finns i Sverige, men de hänvisar bl.a. till att det finns åtminstone 100 000 bilar med s.k. entusiastförsäkring, liksom tusentals motorcyklar som kan betecknas som entusiastfordon.

Enligt motionärernas mening finns det bestämmelser i lagstiftningen som försvårar – eller kommer att försvåra – verksamheten med amatörbyggda

fordon. En rad konkreta förslag läggs därför fram i motionen. Ett av dem går ut på att Sveriges Fordonsbyggares Riksorganisation (SFRO) skall återges den status som besiktningensinstans som den tidigare tillerkändes genom Vägverkets föreskrifter. Enligt ett annat förslag bör det vara tillåtet att byta ut och modifiera delar, komponenter och system på motorcyklar även efter det att ett EG-direktiv på området genomförs i Sverige våren 2003. Vidare bör regeringen inom ramen för arbetet i EU verka för att ombyggda fordon fritt skall kunna säljas i alla medlemsländer. Slutligen begär motionärerna att riksdagen skall göra ett tillkännagivande om ytterligare åtgärder för att underlätta för motorentusiaster.

Samma ämne tas upp i motion T71 av Lena Sandlin-Hedman och Göte Wahlström (båda s). De begär att riksdagen skall uttala sig till förmån för en enklare ordning när det gäller amatörfordonsbyggares möjligheter att besiktiga sina fordon. Motionärerna åberopar folkrörelsetraditionen, som – enligt vad som sägs – är betydligt mycket starkare i Sverige än i många andra EU-länder. Att underlätta för verksamheten – t.ex. när det gäller möjligheterna till rådgivning – vore ett sätt att främja trafiksäkerheten, hävdas det. Även behovet av en långsiktig lösning på EU-nivå av frågan om typgodkännande av ombyggda och amatörbyggda fordon lyfts fram i motionen.

Bakgrund

Vissa bestämmelser om fordonskontroll m.m.

Reglerna om *typgodkännande* av flertalet typer av motorfordon är numera helt harmoniserade i EU:s medlemsländer. Ett EG-typgodkännande utfärdas av en behörig myndighet och utgör en bekräftelse på att en viss fordonmodell uppfyller uppställda krav. Det är härefter fordonstillverkaren som svarar för att alla serietillverkade exemplar av den typgodkända fordonsmodellen uppfyller kraven.

För bil gäller sedan den 1 januari 1993 direktiv (70/156/EEG) om typgodkännande av motorfordon och släpvagnar till dessa. Från detta år kunde medlemsländerna frivilligt tillämpa reglerna. Sedan januari 1998 skall emellertid alla personbilar som registreras första gången vara EG-typgodkända.

För motorcyklar och mopeder gäller direktiv (92/61/EEG) om typgodkännande av två- och trehjuliga fordon och de ändringar som gjordes genom Europaparlamentets och rådets direktiv 97/24/EG av den 17 juni 1997 om vissa komponenter och karakteristiska egenskaper hos två- eller trehjuliga motorfordon.

Registreringsbesiktning tas upp som en särskild kontrollform i fordonslagen. Besiktningen görs för att identifiera ett fordon, för att fastställa de uppgifter om fordonet som skall föras in i vägtrafikregistret och för att kontrollera att fordonet uppfyller föreskrivna krav i fråga om beskaffenhet och utrustning. Enligt den tidigare lagstiftningen om fordonsregistrering, bilregisterkungörelsen (1972:599), fanns möjlighet för Vägverket att pröva frågor om undantag från denna kungörelse för ett visst fordon, en viss fordonstyp eller en viss

grupp av fordon. Med stöd av ett sådant bemyndigande utfärdade Vägverket en föreskrift (VVFS 1993:10) om undantag för provkörning av ombyggda och amatörbyggda fordon. Genom beslut upphävdes föreskriften att gälla vid utgången av september månad 2001. Lagen (2001:558) om vägtrafikregister trädde i kraft den 1 oktober samma år och ersatte därmed bl.a. bilregisterkungörelsen. I 12 § preciseras de undantag från registreringsplikten som gäller. Vidare anges (36 §) att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer i enskilda fall får medge undantag från plikten att registrera fordon.

Kontrollbesiktning utförs, som nämnts i det föregående, för att kontrollera att utrustning och beskaften hos fordon som är i bruk uppfyller föreskrivna krav i fråga om trafiksäkerhet och miljö. För vissa slags fordon gäller särskilda regler. Veteranfordon, dvs. fordon av årsmodell 1950 eller äldre, behöver inte besiktigas periodiskt. Hobbyfordon, dvs. fordon som enligt årsmodellbeteckningen är 30 år eller äldre men inte äldre än årsmodell 1951, skall kontrollbesiktigas, dock med utglesat intervall. Amatörbyggda och ombyggda fordon, s.k. entusiastfordon, är ytterligare en kategori.

Sveriges Fordonsbyggares Riksorganisation

Sveriges Fordonsbyggares Riksorganisation (SFRO) bildades år 1982 för att möjliggöra registrering av amatörbyggda och ombyggda fordon, såsom bilar och motorcyklar. Genom Vägverkets föreskrift från år 1993 hade SFRO sålunda ett särskilt tillstånd att genomföra en ”förbesiktning” och provkörning av amatörbyggda och ombyggda fordon, t.ex. med avseende på bromsförmåga och buller, före registreringsbesiktningen hos AB Svensk Bilprovning. Efter det att den berörda föreskriften upphävts har Vägverket tillämpat reglerna om att medge undantag från registreringsplikten i varje enskilt fall.

Utskottets ställningstagande

Som anförs i motion T70 av Johnny Gylling m.fl. (kd) och i motion T71 av Lena Sandlin-Hedman och Göte Wahlström (båda s) är fordonsbyggande ett viktigt fritidsintresse i Sverige och verksamheten engagerar en stor grupp människor. Det är därför angeläget att denna verksamhet kan vidareutvecklas.

Frågan om SFRO:s status som besiktningsinstans hör samman med reglerna om fordonsregistrering. Utskottet konstaterar att lagen (2001:558) om vägtrafikregister har inneburit ändrade förutsättningar när det gäller besiktning m.m. av amatörbyggda och ombyggda fordon. Vägverket har efter den nya lagens ikraftträdande hanterat frågan genom möjligheten att medge undantag i enskilda fall. Detta synes emellertid inte vara en effektiv hantering av dessa frågor, särskilt inte mot bakgrund av den omfattning som verksamheten har, menar utskottet.

Regeringen har den 2 maj 2002 överlämnat en remiss till Lagrådet med förslag till ändringar i lagen (2001:558) om vägtrafikregister. Därvid föreslås bl.a. en komplettering i 13 §, som innebär att kravet på registrering i 12 § samma lag inte gäller när ett ombyggt eller ett amatörbyggt fordon provkörs

inför en registreringsbesiktning av den som Vägverket särskilt har förordnat att utföra sådan provkörning. Regeringen har aviserat en proposition i ärendet senare i vår. Såvitt utskottet kan bedöma kommer SFRO härigenom att ges möjlighet att bli förordnad att provköra fordon. Utskottet anser att det är angeläget att så kan ske.

Frågan om möjligheten att modifiera motorcyklar hör samman med det nya EG-direktivet avseende två- och trehjuliga fordon (97/24/EEG). I Sverige genomförs direktivet i juni 2003 genom Vägverkets föreskrifter. Efter detta datum tillåts inte andra fordon än de som uppfyller de gemensamma kraven, såvida de inte omfattas av undantag. Utskottet saknar anledning att närmare gå in på frågan om tolkningen av direktivet men utgår från att det svenska regelsystemet inte blir mer begränsande än nödvändigt med hänsyn till direktivets syfte.

När det gäller de övriga åtgärder som förespråkas i motionerna för att underlätta för amatörbyggda och ombyggda fordon i ett EU-sammanhang vill utskottet påminna om att sådan verksamhet inte är lika utbredd i övriga Europa som i Sverige. De direktiv som arbetas fram är sålunda anpassade för den industriella fordonstillverkningen. Utskottet ser emellertid positivt på verksamheten och anser att regeringen bör verka för att även fordon av detta slag beaktas i samband med arbetet med gemenskapsreglerna och att problemen därmed kan lösas långsiktigt.

Utskottet föreslår att riksdagen ger regeringen till känna vad som anförts i detta avsnitt om regler för att underlätta verksamheten med amatörbyggda och ombyggda fordon. Därmed blir motionerna T70 (kd) och T71 (s) helt eller delvis tillgodosedda.

Lagförslagen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar regeringens uppfattning om behovet av en förenkling och modernisering av regelverket på fordonsområdet. Riksdagen bör anta de i propositionen framlagda förslagen till fordonslag m.m. med de redaktionella ändringar som utskottet föreslagit.

Regeringens förslag

Propositionen innehåller förslag till en ny fordonslag, till ändringar i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner och till vissa följdändringar i andra lagar. Regeringens förslag syftar främst till att tillgodose behovet av en förenkling och modernisering av regelverket på fordonsområdet.

Förslaget till fordonslag innehåller bestämmelser om dels kontroll av fordon m.m., dels vissa bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Bemyndigandena avser meddelande av dels ytterligare

föreskrifter om kontroll av fordon, dels föreskrifter om fordons beskaffenhet och utrustning.

I lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner föreslås vissa justeringar av fordonsdefinitionerna i syfte att modernisera och bättre anpassa dem till EG:s regelverk.

Vidare föreslås följdändringar i ett antal lagar, däribland bilskrotningsslagen (1975:343) och lagen (2001:558) om vägtrafikregister.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens uppfattning om behovet av en förenkling och modernisering av regelverket på fordonsområdet. Mot denna bakgrund tillstyrks – med de två ändringar som anges nedan – de av regeringen framlagda lagförslagen.

I proposition 2001/02:127 Punktskatternas infogning i skattekontosystemet, m.m. föreslår regeringen vissa ändringar i bl.a. bilskrotningsslagen (1975:343). Denna proposition behandlas av skatteutskottet (bet. 2001/02:SkU27). En av ändringarna avser ett lagrum beträffande vilket följdändringar föreslås också i den nu aktuella propositionen, nämligen 18 §. Som en konsekvens härav föreslår trafikutskottet att 18 § andra stycket bilskrotningsslagen i jämförelse med regeringens förslag i proposition 2001/02:130 ändras såtillvida att ordet *beskattningsmyndigheten* ersätts med ordet *avgiftsmyndigheten*.

Vidare har under beredningen i trafikutskottet uppmärksamrats behovet av en redaktionell ändring i 13 § 4 förslag till lag om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister (propositionens avsnitt 2.11); ordet *i* bör sättas in framför ordet *fordonslagen*.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

Avreglering av den allmänna fordonskontrollen m.m. (punkt 1)

av Anders G Högmark (m), Johnny Gylling (kd), Tom Heyman (m), Lars Björkman (m), Tuve Skånberg (kd), Kenth Skårvik (fp) och Jan-Evert Rådström (m)

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Riksdagen bifaller därmed motion 2001/02:T69.

Ställningstagande

Vi ansluter oss till den uppfattning som framförs i motion T69 (m) och som går ut på att den allmänna fordonskontrollen och kontrollbesiktningen av motorredskap bör avregleras.

Lagstiftningen på området skall syfta till att säkerställa att fordonskontrollen dels bidrar till trafiksäkerhet och god miljö, dels kan ske på villkor som är rimliga för fordonsinnehavarna. Det kan konstateras att även den nya lagen ger besiktningsorganen monopol på att utföra besiktning inom de respektive områden som anges i lagen.

Vi anser emellertid att besiktningsverksamheten inte bör vara mer reglerad än vad som krävs för att dessa syften skall uppnås. En avreglerad och konkurrensutsatt marknad för all fordonskontroll skulle medföra fördelar för ägare av såväl privata bilar som yrkesfordon. När det gäller kontrollbesiktningen av motorredskap anser vi det befogat att ta fasta på de synpunkter som i remissbehandlingen har framkommit från DNV och SMP. Regeringen väljer i propositionen att avfärda remissinstansernas invändningar. Vi anser emellertid att problemet ligger på ett annat plan än vad regeringen gör gällande.

Sammanfattningsvis bör det varken vara riksdagens eller regeringens uppgift att avgöra vilka aktörer som får verka inom olika delar av besiktningsområdet; att i lag namnge besiktningsorganen och deras respektive kontrollområden är att göra besiktningsverksamheten stelbent och användarovänlig. Enligt vår mening bör i stället lagstiftarens strävan vara, inte minst inom ett så hårt reglerat område som besiktningsverksamheten, att möjliggöra för så många aktörer som möjligt att etablera sig. En aktörs förmåga att uppfylla gällande krav på besiktning avgörs bäst genom ackreditering och konkurrens,

inte genom fastställande i lag. Det bör således vara möjligt för flera aktörer att ackrediteras för besiktning av motorredskap i konkurrens.

Regeringen bör mot bakgrund av vad här har sagts snarast återkomma till riksdagen med förslag till avreglering av besiktningens verksamhet i enlighet med de riktlinjer som anges i reservationen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Regeringen (Näringsdepartementet) föreslår i proposition 2001/02:130 Fordonslag m.m. att riksdagen antar regeringens förslag till

1. fordonslag,
2. lag om ändring i lagen (1971:965) om straff för trafikbrott som begåtts utomlands,
3. lag om ändring i lagen (1975:88) med bemyndigande att meddela föreskrifter om trafik, transporter och kommunikationer,
4. lag om ändring i bilskrotningslagen (1975:343),
5. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
6. lag om ändring i polislagen (1984:387),
7. lag om ändring i fordonskattelagen (1988:327),
8. lag om ändring i lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon,
9. lag om ändring i yrkestrafiklagen (1998:490),
10. lag om ändring i lagen (1998:492) om biluthyrning,
11. lag om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister,
12. lag om ändring i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner.

Lagförslag är fogat som *bilaga 2* till betänkandet.

Följdmotioner

2001/02:T69 av Anders G Högmark m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en avreglering av den allmänna fordonskontrollen.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en avreglering av kontrollbesiktningen av motorredskap.

2001/02:T70 av Johnny Gylling m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att allmänt underlätta för amatörbyggda och ombyggda fordon.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i fordonslagen ge Sveriges Fordonsbyggares Riksorganisation status som besiktningsinstans.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheten att också efter juni 2003 kunna byta ut och modifiera delar, komponenter och system på motorcyklar.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att regeringen inom EU bör verka för att ombyggda fordon skall kunna säljas inom hela EU.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om ytterligare åtgärder för att underlätta för motorentusiaster.

2001/02:T71 av Lena Sandlin-Hedman och Göte Wahlström (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behovet av amatörfordonsbyggares möjligheter att besiktiga sina fordon samt om behovet av en långsiktig lösning på typgodkännande av ombyggda och amatörbyggda fordon på EU-nivå.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1. Förslag till fordonslag

2. Förslag till lag om ändring i lagen (1971:965) om straff för trafikbrott som begåtts utomlands

3. Förslag till lag om ändring i lagen (1975:88) med bemyndigande att meddela föreskrifter om trafik, transporter och kommunikationer

4. Förslag till lag om ändring i bilskrotningslagen (1975:343)

5. Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

6. Förslag till lag om ändring i polislagen (1984:387)

7. Förslag till lag om ändring i fordonsskattelagen
(1988:327)

8. Förslag till lag om ändring i lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon

9. Förslag till lag om ändring i yrkestrafiklagen
(1998:490)

10. Förslag till lag om ändring i lagen (1998:492) om biluthyrning

11. Förslag till lag om ändring i lagen (2001:558) om vägtrafikregister

12. Förslag till lag om ändring i lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner

